Силабус
освітнього компоненту ОК 1

Історія та культура України

Назва дисципліни:	**Історія та культура України**
Рівень вищої освіти:	**перший (бакалаврський)**
Галузь знань:	**19 «Архітектура та будівництво»**
Спеціальність:	**192 «Будівництво та цивільна інженерія»**
Освітньо-професійна (Освітньо-наукова) програма:	**«Мости і транспортні тунелі»**
Сторінка курсу в Moodle:	*https://dl2022.khadi-kh.com/course/view.php?id=2321*
Рік навчання:	**1**
Семестр:	**1 (осінній)**
Обсяг освітнього компоненту	**3 кредити (90 годин)**
Форма підсумкового контролю	**Залік**
Консультації:	**за графіком**
Назва кафедри:	**українознавства**
Мова викладання:	**державна**
Керівник курсу:	**Олешко Наталія Петрівна, к.іст.н., доцент кафедри**
Контактний телефон:	**(057)707-37-51**
E-mail:	*sufika19@gmail.com*

Короткий зміст освітнього компоненту:

Метою є систематизація, засвоєння і розуміння студентами вітчизняних історичних і культурних процесів при розгляді історії державотворчих процесів на українських землях і вивчення здобутків української матеріальної та духовної культури від її витоків до сьогодення; формування сприйняття історії та культури України складовою світового й європейського історичного процесу та культурної спадщини; формування усвідомлення ролі України та боротьби українського народу за свою

незалежність у сучасному світі як боротьби за демократичні цінності та незалежність усього цивілізованого світу від кривавих диктаторських режимів, а, також, усвідомлення ролі України як суб'єкта світової історії; зосередження уваги на видатних досягненнях культури та нових аспектах історичних процесів у контексті державотворення та формування національної ідентичності; набуття навичок дослідницької роботи з науковою літературою і джерелами й аналізу та оцінювання історико-культурних явищ.

У процесі ознайомлення студентів з історією та культурою українського народу впродовж тривалої боротьби за національну незалежність та власну державність, сприяти становленню студентів як свідомих громадян і патріотів України, що є відповідальними за її майбутнє.

Предмет*:* процес формування та розвитку українського державотворення та українського народу, його діяльності в усіх сферах суспільного життя з давніх часів до сьогодення. Сукупність політичних, суспільно-економічних, міжнародних, етнонаціональних, культурних та релігійних чинників, що в різні періоди історії формували українську націю, впливали на розвиток державотворчих процесів.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

– ознайомлення з основними методами та джерелами вивчення дисципліни;

– висвітлення нових аспектів історичних процесів в контексті державотворення та формування національної ідентичності;

– отримання уявлень про минуле України та її культуру, про її місце в сучасному світі;

– показ ролі народу і окремих особистостей в розвитку суспільства;

– показ ролі України як суб'єкта світової історії;

– розвиток навичок дослідницької роботи з джерелами та об'єктивного аналізу історичних фактів;

– отримання навичок аналізу й оцінювання явищ політичного та культурного розвитку українського суспільства в контексті світового та європейського розвитку,

– формування вмінь зіставлення історичних та культурних процесів, застосування набутих знань для прогнозування соціальних процесів,

- виховання свідомих громадян і патріотів України.

Передумови для вивчення освітнього компоненту:

Наявність повної загальної середньої освіти або фахової передвищої освіти

Компетентності, яких набуває здобувач:

***Загальні компетентності*:**

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02.Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК03.Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК05. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК09. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Результати навчання відповідно до освітньої програми:

ПРН03. Презентувати результати власної роботи та аргументувати свою позицію з професійних питань, фахівцям і нефахівцям, вільно спілкуючись державною та (або) іноземною мовою.

ПРН11.Оцінювати відповідність проєктів принципам проєктування міських територій та об'єктів інфраструктури і міського господарства.

ПРН13.Здійснювати організацію та керівництво професійним розвитком осіб та груп у сфері архітектури та будівництва.

Тематичний план

№ теми	Назва тем (ЛК, СЗ, СР)	Кількість годин
		очна
1	ЛК Вступ. Суспільно-політичні значення і функції історії та культури в сучасному світі.	2
	СЗ	-
	СР Роль вивчення історії та культури в сучасному світі.	3
2	ЛК Давні народи та цивілізації на території України.	2
	СЗ Суспільно-політичні значення і функції історії та культури в сучасному світі. Давні народи та цивілізації на території України	2
	СР Релігійні уявлення трипільців, античних міст Північного Причорномор'я та Криму.	3
3	ЛК Україна княжої доби. Генеза і розквіт Київської Русі (IX – сер. XI ст.).	2
	СЗ	-

	СР Наслідки впровадження християнства в Київській державі. Нові стилі в образотворчому мистецтві.	3
4	ЛК Україна княжої доби. Еволюція середньовічної держави і суспільства (друга пол. XI – сер. XVI ст.).	2
	СЗ Україна княжої доби. Генеза і розквіт Київської Русі (IX – сер. XI ст.). Еволюція середньовічної держави і суспільства (друга пол. XI – сер. XVI ст.).	2
	СР Характерні риси розвитку культури України XIV-XVI ст. Історична роль Галицько-Волинського королівства.	3
5	ЛК Україна Литовсько-польської доби: суспільство без держави.	2
	СЗ-	-
	СР Вплив польської присутності на українську культуру.	2
6	ЛК Ранньомодерна доба історії України. Українське козацтво: від стану до держави (др. пол. XVI – XVII ст.).	2
	СЗ Україна Литовсько-польської доби: суспільство без держави. Ранньомодерна доба історії України. Українське козацтво: від стану до держави (др. пол. XVI – XVII ст.).	2
	СР Роль Києво-Могилянської академії в розвитку української культури. Реєстрове та нереєстрове козацтво.	3
7	ЛК Ранньомодерна доба історії України. Спроба збереження національної державності та імперська централізація (кін. XVII – XVIII ст.).	2
	СЗ	-
	СР Українське козацьке бароко.	3
8	ЛК Особливості соціально-економічної модернізації України у XIX ст.	2
	СЗ Ранньомодерна доба історії України. Спроба збереження національної державності та імперська централізація (кін. XVII – XVIII ст.). Особливості соціально-економічної модернізації України у XIX ст.	2
	СР Промислова революція та її наслідки. Нові культурні тенденції XIX ст.	3
9	ЛК Національне відродження.	2
	СЗ	
	СР Роль української преси початку XX ст. для історичного та культурного розвитку українського населення.	2
10	ЛК Боротьба революцій в Україні (1917 – 1920 рр.).	2
	СЗ Національне відродження. Боротьба революцій в Україні (1917 – 1920 рр.).	2

	СР Наслідки І світової війни для України та українського народу. Досягнення та втрати національних владних структур в розвитку культури	3
11	ЛК Соціально-економічні процеси і становлення тоталітаризму в Україні.	2
	СЗ	
	СР Наслідки голоду 1921-1923 рр. та голодомору 1932-1933 рр.	2
12	ЛК Українізація. Розстріляне відродження.	2
	СЗ Соціально-економічні процеси і становлення тоталітаризму в Україні. Українізація. Розстріляне відродження.	2
	СР Наслідки українізації у сфері мистецтва. Наслідки "розстріляного відродження" для культури України.	2
13	ЛК Правда і міфи ІІ світової війни.	2
	СЗ	
	СР Наслідки ІІ світової війни. Роль України в ІІ світовій війні.	2
14	ЛК Трансформація суспільства і держави у 1945-1964 рр.	2
	СЗ Правда і міфи ІІ світової війни. Трансформація суспільства і держави у 1945-1964 рр.	2
	СР Прояви тоталітаризму у післявоєнний період. Причина сакралізації 9 травня.	2
15	ЛК Українське суспільство між офіційною ідеологією і національною свідомістю (др. пол. 1960-1980-ті рр.).	2
	СЗ	
	СР "Революція на граніті". Її наслідки.	3
16	ЛК Україна перед викликами сучасності.	2
	СЗ Українське суспільство др. пол. 1960-1980-ті рр. Україна перед викликами сучасності.	2
	СР Зміни у культурному секторі після початку повномасштабної російсько-української війни 24 лютого 2022 р.	3
Разом	**ЛК**	**32**
	СЗ	**16**
	СР	**42**

Усього: 90

Методи навчання:

1) словесні: 1.1 традиційні: лекції, пояснення, розповідь;
1.2 інтерактивні (нетрадиційні): проблемні лекції, дискусії;
2) наочні: метод ілюстрацій, метод демонстрацій, презентацій;
3) практичні: 3.1 традиційні: семінари, практична робота з методичними вказівками, самостійна робота з науковою літературою;
3.2 інтерактивні (нетрадиційні): семінари-дискусії, метод мозкової атаки;

4) дистанційні: інформативний матеріал, завдання в курсі-ресурсі на навчальній платформі Moodle.

Система оцінювання та вимоги:
Поточна успішність
1 Поточна успішність здобувачів за виконання навчальних видів робіт на навчальних заняттях і за виконання завдань самостійної роботи оцінюється за допомогою 100-бальної шкали. Під час оцінювання поточної успішності враховуються всі види робіт, передбачені навчальною програмою, зокрема контрольні роботи.
2 Оцінювання поточної успішності здобувачів вищої освіти здійснюється на кожному семінарському занятті за 100-бальною шкалою і заносяться у журнал обліку академічної успішності.

100-90 балів: здобувач засвоїв увесь навчальний програмний матеріал і дає вичерпні, арґументовані й глибокі відповіді на поставлені запитання; здатний інтерпретувати історичні явища й події, робити самостійні логічні висновки, вміє висловити власне бачення та суспільну позицію, творчо осмислювати явища дійсності; виявляє ґрунтовні знання з історії та культури України, застосовує знання на практиці, аналізуючи події сучасності, вдається до історичних аналогій, ілюструє свою відповідь переконливими історичними фактами та прикладами; викладає матеріал послідовно і правильно, наводить повний перелік логічних доказів та робить конкретні висновки; на семінарських заняттях виконав усі завдання, виявляючи ініціативність й творчий підхід, застосовуючи науковий підхід, активно працював, відповідаючи на запитання викладача; не має пропусків і одержав високі бали за поточну роботу та відповіді на заняттях.

80-89 балів: здобувач опанував навчальний програмний матеріал і дав достатньо аргументовані відповіді на поставлені запитання, однак припускається незначних помилок і окремих неточностей, у цілому даючи правильну оцінку історичним явищам; здатний робити самостійні логічні висновки, має власне бачення окремих явищ та процесів, однак наводить недостатньо аргументів під час викладу; обґрунтовує свої думки, застосовує знання при аналізі явищ історії чи культури, наводить окремі факти, але не може охопити всю їх сукупність; на семінарських заняттях виявляв активність, виконував усі завдання, але в завданнях пошуково-творчого характеру припускався помилок, виявив глибокі знання з навчальної дисципліни; має кілька пропусків і одержав достатньо високі бали за поточну роботу та відповіді на заняттях.

75-79 балів: здобувач засвоїв навчальний програмний матеріал, але під час викладу робить помилки, недостатньо аргументовано інтерпретує окремі історичні явища та процеси, виклад є не достатньо глибоким, подекуди неточним; здатний робити логічні висновки, але може порушувати послідовність викладу матеріалу, недостатньо конкретно дає

оцінку фактам; виявляє добре розуміння матеріалу, наводить аргументи на користь своєї думки, однак висловлює не завжди самостійні судження, користуючись стандартними оцінками окремих подій і явищ історії та культури; на семінарських заняттях виконував усі завдання з навчальної дисципліни, але з творчими і пошуковими завданнями мав складнощі, усні відповіді оцінено позитивно; має кілька пропусків, однак відпрацював їх вчасно й одержав позитивні бали.

67-74 балів: здобувач виявляє знання і розуміння основних положень дисципліни, однак викладає матеріал не досить повно, зосереджуючись лише на загальновідомих подіях та процесах; опанував лише основний матеріал підручника, який може наводити без конкретизації, не виявивши знань рекомендованої навчально-методичної літератури; не вміє глибоко і переконливо обґрунтовувати свої думки, відсутні власні переконання і відчуває труднощі під час добору фактів, аргументації та логічної побудови відповіді на запитання; на семінарських заняттях виконував не всі завдання з навчальної дисципліни, лише достатнього рівня, спрямовані на відтворення, усні відповіді оцінено задовільно; має 20-30 % пропусків, однак відпрацював їх на задовільну оцінку.

60-66 балів: здобувач виявляє слабкі знання і розуміння основних положень дисципліни, викладає матеріал невпевнено, поверхово, безсистемно, знає лише найвідоміші події та явища; опанував лише частину основного матеріалу у межах підручника, та не виявив знань рекомендованої літератури; не вміє переконливо обґрунтовувати свої думки і відчуває труднощі під час добору фактів, порушує послідовність у висвітленні питань, відсутні системні навички історико-культурного аналізу; на семінарських заняттях виконував не всі завдання з навчальної дисципліни, припускався серйозних помилок, усні відповіді ускладнені й оцінено на задовільно; має 30-40 % пропусків, однак відпрацював їх на задовільну оцінку.

35-59 балів: здобувач володіє основними положеннями навчальної дисципліни на рівні відтворення поодиноких фактів, самостійно не викладає матеріал; не опанував значної частини програмного матеріалу дисципліни у межах підручника і не виявив знань на семінарських заняттях навіть на найпростішому рівні; на семінарських заняттях не виконував завдання з навчальної дисципліни, усні відповіді оцінено на незадовільно; має понад 50 % пропусків і не відпрацював їх на консультаціях.

3 Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як середньоарифметична сума балів за кожне семінарське заняття, у тому числі, поточні контрольні роботи за формулою:

$$K^{поточ} = \frac{K1 + K2 + ... + Kn}{n},$$

де $K^{поточ}$ – підсумкова оцінка успішності за результатами поточного контролю;

$K1, K2, ..., Kn$ – оцінка успішності n-го заходу поточного контролю;

n – кількість заходів поточного контролю.

Підсумкове оцінювання

1. Здобувач вищої освіти отримує залік на останньому занятті з дисципліни за результатами поточного оцінювання. Середня оцінка за поточну діяльність виставляється за 100-бальною шкалою.

Здобувачі вищої освіти, які мають середню поточну оцінку з дисципліни нижче ніж «3» (60 балів), на останньому занятті можуть підвищити свій поточний бал шляхом відповіді на три питання з переліку питань для заліку.

Оцінювання знань здобувачів шляхом відповідей на питання здійснюється за шкалою:

2. Умовою отримання заліку є:

– відпрацювання всіх пропущених занять;

– середня поточна оцінка з дисципліни не нижче «3» (60 балів).

3. За виконання індивідуальної самостійної роботи та участь у наукових заходах здобувачам нараховуються додаткові бали.

3.1. Додаткові бали додаються до суми балів, набраних здобувачем вищої освіти за поточну навчальну діяльність.

3.2. Кількість додаткових балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їх об'єму та значимості:

– участь у міжнародних / всеукраїнських наукових конференціях студентів та молодих вчених – 10 балів;

– участь в наукових конференціях ХНАДУ з дисципліни – 5 балів;

– виконання індивідуальних науково-дослідних завдань підвищеної складності та участь у виховних заходах **–** 5 балів.

3.3. Кількість додаткових балів не може перевищувати 20 балів.

4. Результат навчання оцінюється за 100-бальною шкалою (для диференційованого заліку) згідно з таблицею 1.

Підсумкова оцінка разом з додатковими балами не може перевищувати 100 балів.

Таблиця 1 – Шкала оцінювання знань здобувачів за результатами підсумкового контролю з навчальної дисципліни

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС	
	екзамен	залік	Оцінка	Критерії
90-100	**Відмінно**	**Зараховано**	**A**	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до максимального
80–89	**Добре**	**Зараховано**	**B**	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального
75-79			**C**	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками
67-74	**Задовільно**		**D**	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки
60–66			**E**	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС	
	екзамен	залік	Оцінка	Критерії
35–59	**Незадовільно**	**Не зараховано**	**FX**	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання)
0–34	**Неприйнятно**		**F**	Теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до якого-небудь значущого підвищення якості виконання навчальних завдань (з обов'язковим повторним курсом)

Політика курсу:

– курс передбачає роботу в колективі, середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики;

– освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і семінарських занять, а також самостійну роботу;

– самостійна робота передбачає вивчення окремих тем навчальної дисципліни, які винесені відповідно до програми на самостійне опрацювання, або ж були розглянуті стисло;

– усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін;

– якщо здобувач вищої освіти відсутній на заняттях з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача або у завданнях в дистанційному курсі;

– під час вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись правил академічної доброчесності, викладених у таких документах: «Правила академічної доброчесності учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_dobroch_1.pdf), «Академічна доброчесність. Перевірка тексту академічних, наукових та кваліфікаційних робіт на плагіат» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_85_1_01.pdf),

«Морально-етичний кодекс учасників освітнього процесу ХНАДУ (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_MEK_1.pdf).
– списування під час контрольних робіт заборонено (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв).

Рекомендована література:

1. Бойко О.Д. Історія України. Навч. посіб. / О.Д. Бойко – Київ: Академія, 2018.

2. Бут О.М., Бушин М.І. та ін. Історія України: підручник для студентів неісторичних спеціальностей вищих навчальних закладів / [О.М. Бут, М.І. Бушин, Ю.І. Вовк та ін.]; за заг. ред. д.і.н., проф. М.І. Бушина, д.і.н., проф. О.І. Гуржія; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т.– Черкаси: ЧДТУ, 2016.

3. Олешко Н.П. Державотворчі ідеї в українській наддніпрянській пресі початку ХХ ст. / Н.П. Олешко // Зб. матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції «Незалежність України: витоки, утвердження, проспекція», 1-2 грудня 2016 р. Харків, ХНАДУ, 2016. С. 71-74.

4. Олешко Н.П. Методичні вказівки До самостійної роботи з дисципліни «Історія української культури» (розділ «Культура східних слов'ян у V-VIII ст. Релігійні вірування» для студентів усіх спеціальностей денного та заочного відділення) / Н.П. Олешко. – Харків: Видавництво ХНАДУ, 2014.

5. Олешко Н. П., Бадєєва Л.І. Розгляд аграрного питання в роки Української революції (1917-1921) / Н.П. Олешко, Л.І. Бадєєва // Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди. Серія: Історія та географія. - Харків, 2019. – С. 34-51.

6. Олешко Н.П. Голодомор. Історичний екскурс / Н.П. Олешко / Автодорожник. Газета колективу Харківського навчально-науково-виробничого комплексу з автомобільно-дорожньої освіти. 21 грудня 2021 р., вівторок. № 11-12 (1694-1695). С. 18.

7. Олешко Н.П. Прояви геноциду українського народу на тимчасово окупованих рашистами територіях України (2022-2023 рр.). Scientific Collection «InterConf+», 34(159): with the Proceedingsof the 4th International Scientific and Practical Conference «Concepts for the Development of Society's Scientific Potential» (June19-20, 2023; Prague, Czech Republic) by the SPC «InterConf». Author-publishers miscellaneous, 2023. С. 176-185.

8. Олешко Н.П. Український рух опору на Харківщині у повномасштабній російсько-українській війні 2022 року // Актуальні питання у сучасній науці (Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія Економіка», Серія Державне управління», Серія «Техніка», Серія «Історія та археологія»)»: журнал. 2023. No 6(12) 2023. С. 643-659.

9. Олешко Н.П., Тюніна А.О. Волонтерська діяльність як прояв спротиву українського народу у російсько-українській війні 2022 року.

Scientific Collection «InterConf+», 28(137): with the Proceedings of the 7thInternational Scientific and Practical Conference «Theory and Practice of Science: Key Aspects» (December19-20, 2022; Rome, Italy) bytheSPC «InterConf».Dana, 2022. С. 231-236.

10. Історія української культури: Підручнк / за ред. О. Павлової, Т. Мельничук. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 340 с.

Додаткові джерела:

1.Дистанційний курс: https://dl2022.khadi-kh.com/course/view.php?id=2321.

2. http://litopys.org.ua/ (джерела Історії України IX - XVIII).

3. http://academyssu.com.ua/library/monografiyi-akademiya-socialnyh-nauk-ukrayiny/pidruchnyk-istoriya-ukrayiny-dlya-studentiv

4. https://www.radiosvoboda.org/a/28807991.html (Трипільська цивілізація)

5. http://www.hroniky.com/news/view/9376-iak-zatverdzhuvaly-ukrainski-symvoly-u-1918-i-chomu-tse-vazhlyvo (національна символіка).

6.http://shron1.chtyvo.org.ua/Smolii_Valerii/Istoriia_ukrainskoho_kozatstva_Narysy_u_dvokh_tomakh_Tom_1.pdf (історія українського козацтва).

Розробник
силабусу навчальної дисципліни,

доцент ОЛЕШКО Наталія

Гарант освітньо-професійної програми,
доцент БЕЗБАБІЧЕВА Ольга

Завідувач кафедри українознавства,

доцент НІКУЛІНА Неля